

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter "elin" .....
 Härad: Skytts ..... Adress: .....
 Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Johannes Rosén .....
 Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Hög/vid Kävlinge/.....

Adress: Nygatan 64, Trälleborg. Födelsedag: 12/5

Ehrenbusch.	s. 1.
Albäckafrun.	s. 1.
Övernaturliga väsen.	s. 1.
Knös - en tiggare och original.	s. 2.
Skatgillen okända.	s. 3.
Namnsdag och födelsedag.	s. 3.
Brudräkten.	s. 3.
Nyåret.	s. 4.
Trettondagen och tjugondagen.	s. 5.
Vårfrudagen.	s. 6.
Fastlagen.	s. 7.
Påskan.	s. 8.
Valborgsmässoafton och 1:a maj.	s. 9.
Kristihimmelsfärdsdagen.	s. 10.
Pingst.	s. 11.
Trefaldighet firades inte alls.	s. 12.
Midsommar.	s. 13.
Ljusinbrinningsfesten.	s. 14.

M. 7591:1-18.

Mårten.

Lucia.

Julen.

s. 15.

s. 16.

s. 17.

ACC. N.R. M. 7591 : 1.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 ..... i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ehrenbusch.

-Jag har hört berättas att Ehrenbusch en gång kommit åkande på isen och att han räddat sig på skaklarna. Men fråga kyrkoherde Ljungdahl, han vet nog mera, eftersom han skrivit om honom.

Albäckafrun.

-Om Albäckafrun hoppade upp i vagnen, kunde hästarna inte dra vagnen, och de åkande hade ett rysligt besvär innan hon kom av igen. Två gubbar hade en gång varit i staden och druckit pilsner, och den stackars Albäckafrun fick skulden för den malör som inträffade. Den ene tänkte:
-Om vi tar av betslet av hästarna, skulle vi kunna se henne. Han gjorde så med. Han tog av betslet, och såg att de stuckit en agebräda genom hjulet. Den hade de inte tagit av utan ideligen piskat på de stackars hästarna.
Att Hallemöllaren skulle ha slagit sönder något glas har jag inte hört.

Ingenting.

Jättar:

Se Albäckafrun, ovan.

Troll.

Ingenting.

Kyrkogrimmen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7591:2

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
 Härad: Skyttis ..... Adress: .....
 Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
 Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 ..... i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Knös.

-Knös gick och tiggde, och om honom gick det många historier. Han hade en liten bleckflöjt som han spelade på. Det var en mycket stor spjuver. Han fick alltid stora mängder grovt bröd, men det sålde han.

- Vad får du för det?, frågade jag en gång.

-Två styver marken, svarade Knös. Skulle jag själv köpa råg och låta mala, kunde jag inte sälja det för det priset, tillade han.

Jag hade en gång sällskap med en polis, och vi gick på kullerstenarna, som då prydde våra gator. Plötsligt mötte vi Knös, som kom vinglande.

-Det var ena dåliga gator ni har här i sta'n, sade Knös.

-Gå du bara bättre, så duger nog gatorna, tyckte polisen.

En gång stod Knös och skulle köpa biljett till Skabersjö.

Han saknade 25 öre men sade lugnt:

-Skriv upp det på Greven, jag skall dit och rensa hans avträdeshus.

En välvillig medpassagerare gav honom slanten som fattades.

Knös tyckte om att rensa avträdeshusen, ty "jag hittar så mycket grannt papper, som jag kan ha om mitt fläsk", sade han. Han menade toalettpappret som satt på rullar, fast att han ju uttryckte sig litet svävande.

En gång gick han över isen till Köpenhamn, och de fick ta hand om honom. Jag vet inte var han var hemma. För det mesta gick han omkring med en tiggpåse på ryggen. En gång spelade han, men hur det var så ville han helst slippa spela mera. När han väl fått pengarna, satte han ut "standaret" och alla de danslystna tog till flykten. Varefter Knös lugnt gick sin väg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 16 7591:3

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

känner jag inte till. Skatgillen

Namnsdag och födelsedag.

-Namnsdag och födelsedag ha alltid firats med litet bjudning och kafferep. Ibland ha sång- och musikuppväkning förekommit. Jag blev t.ex. uppvaktad med sång av lärarkåren när jag fyllde 60 år.

Vit brudräkt.

-När de började med vit brudräkt kan jag inte säga. I gamla tider hade de alltid svart.

H. C. 19

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7591/4

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin.....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén.....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 ..... i Hög.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Nyåret.

-Nyåret vakade sin, och de ringde även i klockorna samt sköt så att det hördes vida omkring. Nere i hamnen tjöt de med ångvisslorna. I januari uppvaktades särskilt överordnade av underordnade. Nyårsbaler arrangerades på "Tre Lejon. Ått någon sökte förutspå framtiden vid nyår eller att någon gick årsgång har jag inte hört talas om.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No 7591:5

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin.....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén.....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 ..... i Hög.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Trettondagen.

-Förekom stjärngossar i Trälleborg?
-Nej, det kan jag inte minnas, men på landet ha de haft.

✓ Tjugondagen.

-Hade man Knutsbal eller Tjugondebal?
-Ja, på "Tre Lejon".
-Var det vanligt, att följa drogo omkring och sopade ut julen på tjugondagen?
-Nej, det förekom inte i Trälleborg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 7591:6.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Vårfrudagen.

-Vårfrudagen firades inte på annat sätt än att man då inte skulle tända ljus.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. No. 7591:7

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Hög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Fastlagen.

-Tog ni in björkris till fastan?
-Det kan jag inte säga. Jag kom hit till Trälleborg 1882.
-Risade ni aldrig varandra?
-Det har jag inte varit med om här. Men vi hade bullar till fastan, och de åt vi alltid på måndagen.
-Ät ni pannkakor på tisdagen?
-Nej.
-Slog de katten ur tunnan här i Trälleborg?
-Ja, det gjorde de. De hade ingen levande katt i tunnan, men de red. De hade en tunna som de slog på, och den som slog sista slaget blev kung, och han valde i sin tur en drottning. Sedan var det litet dans på "Tre Lejon".
Att man red och tog ringar har jag inte sett.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7591:8.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trällehorg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 ..... i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Påsken.

-Känner överlärare Rosén till uttrycket dymmeln?
-Ja, dess innebörd kände man till här i Trällehorg när jag kom hit./1882/. Vid påsken rullade de ägg. Själv deltog jag inte, men min fru har varit med om det. Någon skärtorsdagskål eller påskgröt hade vi inte hemma hos oss, och inte heller ansåg vi att mjölkmat var farlig att förtära långfredagen. Äggen färgades i lökskal och hundkex. Påskharen talade ingen om, och några utklädningar förekom inte vid påsken. Det enda påskupptåg, som praktiserades här var att man hängde remsor på ryggen på folk när det var skärtorsdag. Påskeldar existerade inte. Långfredagen skulle man alltid hålla sig i stillhet - därför blev dagen så lång. De gamla tog alltid på sig sina svarta kläder den dagen och de som hade flaggstänger, flaggade på halv stång.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

7591:9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter "elin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Joh. Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Hög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Valborgsmässoafton och 1:a maj.

-Var första maj en första vårdagen?

-Ja.

-Bar de maj i by här i Trälleborg när överläraren kom hit?

-Nej, men de gick med amatörmusik på gatan tidigt på morgonen 1:a maj. De voro sex stycken.

-Vilka var det?

-Det var skollärare Jöns Mathias Ohlander, gördelmakare Jöns Thorell och dennes broder gördelmakaren Magnus Thorell, mössskräddare A. Hansson och snickare Nils Andersson.

-Vem var den sjätte?

-Det kommer jag inte ihåg/ Från annat håll har sedermera meddelats mig, att den sjätte inte var någon annan än Överlärare Rosén själv, som var mycket musikalisk. Berättaren var tydligen mycket anspråkslös/. Mässingssextetten fungerade in på 90-talet. När de gått genom alla gatorna, gav de en liten konsert på Gamla Torget.

-Drack ni mäg i benen?

-Ja, alltid. Då var krogarna överfulla och gästerna med. Man gick på "Norden", "Fördärvet", "Tre Lejon", "Hotell Schweitz" eller nuv. Stadshotellet.

-Drack någon björksav?

-Nej.

-Tände ni upp majeldar?

-Nej.

-Uppfattades första maj som festdag?

-Nej och med första maj gjorde våren sitt intåg. Det var litet fest i luften. De söp sig fulla, men de arbetade också 1:a maj.

-Förekom utflykter 1:a maj?

-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. No. 7591:10.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Höglekors .....

✓ Kristihimmelsfärdsdagen

firades inte alls på något sätt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 7591 : 11.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Pingst.

-Pingstdagen restes till skogs, och målet var i de allra flesta fall Bökeberg. Sångarna kläddes aldrig med grönt, barnen gav inte föräldrarna någon krans, och de unga flickorna klädde inte heller ut sig till brudar vid pingst.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. Ma. 7591:12-

Landskap: ..... Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: ..... Skytts ..... Adress: .....
Socken: ..... Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: ..... 1941 ..... Född år ..... 1860 ..... i ..... Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trefaldighet

firades inte alls.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. No. 7591:13.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter "elin" .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 ..... i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Midsommar.

-Jag hörde endast uttrycket midsommar, inte S;t Hans, någon särskild lövmarknad förekom inte i Trälleborg, men de brukade nästan alltid pryda hemmen inomhus med grönt. Vi gjorde det själva. Lövgubbar förekom inte, inte heller midsommarbrudar eller midsommareldar. Majstång ha vi däremot haft här i Trälleborg. Det var särskilt på utvårdshusen som man hade, på Liljeborg och på de små värdshusen. I Liljeborg hade de en stång, rätt stor med en flagga i toppen, en tvärså över med kransar.
-Hade de stång i Gislöv?
-Det vet jag inte.
-Hade de majstång inne på gårdarna?
-Det tror jag inte.
-Förekom offentlig majstång?
-Nej.
-Hade ni några berömda spelemän?
-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 7591:14

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trällehög ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljusinbrinningsfesten

känner jag mycket väl till.

-Vad var det för någonting?

-Jo, det var en fest som brukade firas på verkstäderna. Gesällerna bjöds på extra förplägnad när mörkret började falla på i oktober.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7591:15

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 ..... i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Mårten

firades hemma hos oss med gås och svartsoffa. Lutfisk och gröt hade aldrig vi. På landet arrangerade äldermännen särskilda mårtensgillen, men här i Trälleborg hade vi inga äldermän och alltså inga gillen heller.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7591:16.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Skytts Adress:

Socken: Trälleborg Berättat av: Joh. Rosén

Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Hög

✓ Lucia

har firats först på senare år.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7591:17

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Hög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Julen.

- Någon särskild julmarknad hade vi inte, men vi bakade alltid själva till julen. Vi bakade bara klenor och mandelmusslor, allt det andra brödet köpte vi hos bagarna. Självt är jag från Kävlingetrakten, men vad jag lade märke till när jag kom hit var att nästan alla människor hade egen gris, som de slaktade vid julen. Dessutom bryggde de sitt julöl själva. Något julbad tog de inte här i Trälleborg, helt enkelt emdan här inte fanns något badhus. Men nu ha vi ett fint och ultramodernt.

- Förekom julgran?

- Alltid i mitt hem/i Hög/. Här i Trälleborg såldes granarna på torget, och de pryddes med ljus, påsar, flaggor och karameller. Att man satte granar utanför var inte något allmänt bruk, även om det förekom någon gång.

- Förekom julträd före granarnas tid?

- Nej.

- Satte ni upp nek åt fåglarna?

- Ja, alltid.

- Pryddes rummen med bonader?

- Nej.

- Lade ni halm på golvet?

- Nej.

- Stöpte ni ljusen hemma?

- Ja, det ha de gjort förr. Nu har det blivit modernt igen.

- Fick de fattiga julmat?

- Ja, men någon bespisning ute på torget förekom inte.

- Lade man upp särskilda julhögar?

- Nej.

- Vad åt ni för julmat?

- Fisk och gröt. Skinka var inte så allmänt.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

Ma. 7591:18.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Joh. Rosén .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Hög .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen forts. 2.

-Dopp i grytan har jag inte varit med om här i Trälleborg, men jag har hört, att de haft det i vissa hem. Juldagen tillbragtes i stillhet. Julen blåstes inte in, men den ringdes in. På fartyg i hamnen sköt de, och för all del på land också. Julklapparna kastades in. Någon utklädd tomte förekom inte. Nu ha vi dem under granen. De brukade förr alltid springa efter dem som kastade in klapparna. De som voro "poeter" skrev vers på paketen. I ottan gick vi allmänt, och förr i tiden hade alla människor då tänt ljus i fönstren på morgonen.

-Hade man familje- eller släktmiddag på juldagen?

-Nej. Var och en var för sig själv juldagen. Men det förekom baler på "Tre Lejon" och även i hemmen efter julen. Några utklädningar förekom däremot inte under julen.

Skriv endast på denna sida!